

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 40.

V Ljubljani, v soboto 4. oktobra 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Liberalna dela.

Iz Idrije.

Naši liberalci se silno čudijo, kako je sploh mogoče, da je v Idriji še kdo, kateremu ni vse všeč, kar ukrenejo liberalci. Po njih mislih bi se jim morali popolnoma udati in jim v vsem zapati. V tem zmislu piše tudi zadnja „Jednakopravnost“. Liberalno vodstvo je tako prepričano, da ima ljudstvo za seboj, da ne bode povodom občinskih volitev — kakor oznanja v županovem glasilu — sklicalo nobenega shoda, ne tajnega, ne javnega.

Nam se zdi že ta samozavest na papirju nekoliko čudna. Naj bi se to v dejanju pokazalo! Tudi na kakem volivnem shodu, kamor naj bi liberalno vodstvo povabilo volivce same, a vseh strank, jako dvomimo, da bi se liberalcem vse povšeč izvršilo. Zadostuje zdrav človeški um in neznatno poznanje naših razmer, da moremo obsoditi sedanje gospodarstvo. Liberalna stranka se hvali, koliko je storila v prid mesta. Znamenitejša dela, katera so se izvršila pod sedanjim županstvom, so znana, znano pa tudi, kako je v resnici s temi deli.

Vodovoda sta v veliko korist mestu, ni pa pozabiti pri tem, da je občinski odbor še pod županom g. Didičem sklenil napeljati vodovod s Kobalovih planin. Imenovani župan je tudi že pričel pripravljati potreben material. V tem oziru je torej sedanje županstvo le nadaljevalo že pod prednikom započeto delo.

Drugo delo, s katerim se liberalci ponašajo, je realka. Da po resnici govorimo, priznavamo, da je pač realka njihovo delo. Da bi pa bili za srednjo šolo sploh v nemali se edino liberalci, moramo pa odločno zanikati. Povdarjali smo ves čas tudi na naši stranki potrebo višjega izobraževališča, — a zahtevali, naj stori v tem oziru kaj država. Saj toliko stori za druge kraje, kjer ima svoje rudnike, in sicer pasivne, za Idrijo, ki je aktivna, pa ne stori do malega nič. Za ljudsko šolo toliko dela, da ni niti kom-

petentov. Proti temu so bile ljudske stranke, da bi se pošiljale deputacije na Dunaj ter ponosno oznanjevale: Dosti smo močni, sami bomo vzdržali, samo dovolite nam! Kje bi se našel v sedanjem času tak minister, kateri bi si upal kakemu mestu prepovedati, da bi na svoje stroške skrbelo za višjo izomiko svojega prebivalstva? No, in sedaj je največje vponašanje v tem, češ, ministerstva so nas prijazno sprejemala, ko smo šli na Dunaj na občinske stroške.

Pa naj bi bila tudi realka zasluga liberalcev, ali pa so liberalci res pokazali, da so sposobni kaj znamenitega zvršiti?

Pri vsaki novi stavbi res pride do marsikakih zaprek, tudi v stroških se je lahko zmotiti. Da bi se bil pa svet kje tako lovil, kakor so se ti ustanovitelji realke, pa gotovo ni mogoče. Določijo prostor najprej, kje naj stoji realka; tudi deputacijo že pošljejo. Ko je odbito, kupijo nov prostor, pokličejo inženirja, razpišejo načrte, jih sprejmo, opeko dovažajo, pesek in druge priprave. Zopet ni vse skupaj nič, nove pogodbe, novo kupovanje, vmes dá župan svoji materi celih 8000 kron več, nego je stala njena hiša nekaj mesecev prej. Tudi nič ne vemo, ali so v teh 54.000 K že všteti stroški ob prepisovanju.

Kot zanimivost navajamo, da ni dolgo od tega, ko je bilo ministerstvo pripravljeno za prostor, kjer naj bi stal uršulinski zavod v Idriji, prispevati 16.000 kron. Kako da je sedaj zahtevalo prav do zadnje pedi povrnen svet, katerega je odstopilo za mestno realko?

Krivo je pač tisto vedno povečevanje, koliko bode rudnik že tako prispeval. Tako nepredvidni so liberalci, in če bomo še tako nepredvidne može volili naprej, bode kmalu nastopil čas, ko bomo v resnici morali dvigniti doklade na 100 do 150%, kakor pravi „Jednakopravnost“, da delajo drugod.

Ponos je našim liberalcem mestna hiša. Da bi ne bila na zunaj čedna, ne bomo rekli. Je li pa v resnici tako pripravna, kolikor stane, o tem so pa liberalci sami najbolj prepričani.

Za 104.000 kron bi se bilo že lahko postavilo poslopje, od katerega bi mesto kaj imelo. Tako pa lani niti tako prostorne sobe niso mogli najti, dasi so stene izbijali, da bi bili napravili sobo, kamor bi šlo 54 realcev. Pod streho jih je morala vzeti ljudska šola, kjer je že itak nad 900 učencev. In letos? Postaviti so morali posebno barako, pritisnjeno k mestni hiši, da imajo kam deti 96 učencev. Ako je res, da stane baraka 20.000 kron — „Jednakopravnost“ o računih rade molči — stane torej prostor za enega učenca v šoli letos 208 kron — to le za eno leto, zakaj ob letu bode realka že v novem posloplju.

To so zasluge liberalcev-gospodarjev.

Salezijanski zavod pri Ljubljani.

Že leta 1894. se je ustanovil v Ljubljani odbor, da zgradi primerno zavetišče za puščeni in zanemarjeni mladini. Odbor je deloval neumorno in požrtvovalno in kmalu nabral potrebno svoto v svoj namen. Nakupil je gradič Rakovnik ob dolenski cesti pri Ljubljani in ga izročil priznanim vzgojiteljem zanemarljene mladine — Salezijancem, da prične svoje človekoljubno delovanje po izgledu svojega ustanovitelja Don Boska. Dne 23. novembra preteklega leta so se naselili Salezijanci v Ljubljani.

Kakšno bode sedaj njihovo delovanje? Namen novega ustava je: sprejemati zanemarljeno in zapuščeno mladino. A da je vzgoja takih otrok vspešna, treba je internata. Treba je, da so otroci vsaj eno leto stalno v zavodu, da v njem prebivajo in se uče pod nadzorstvom predstojnikov. Letos se je oglasilo prosivcev čez mero in utemeljevali so svoje prošnje tako nujno, da jih ni bilo mogoče zavrniti. Zaupajoč na previdnost božjo, ki je pomagala Don Bosku pri ustanovitvi njegovih velikih naprav, so pričeli Salezijanci zidati novo poslopje, kjer bi imelo

Pokora.

(Zgodovinska slika)

Bilo je v onem času, ko je divjala na Češkem uporna vojna z Žižkom na čelu. Že tretje leto se je pletla, ne da bi katera stranka odločno premagala. — Nekega dne pride pred tabor Žižke neki francoski plemenitaš, Henrik pl. Valserant po imenu. Nestrpno čaka, da bi govoril s poveljnikom. — Prišel je že pred nekoliko mesecev k njemu ter stopil v službo zastavonoše. Po krvoločnosti in drznosti se je prikupil zelo vojakom in tudi vojskovodji samemu. Tudi danes se mu že na obrazu vidi, da ne namerava nič dobrega. — Sedaj se odpre stan vojskovodje in Žižka stopi med svoje bojvnike.

Tu se začuje glas, da se bliža zopet neizogibna bitka. Veseli obrazi vojakov pričajo, da se je radujejo, le enemu se lice pri tem potemni, in ta je — Henrik pl. Valserant.

Drzno stopi iz vrste, se prikloni vojskovodji in ko mu ta dovoli govoriti, reče glasno:

„Ko je došla vest o Tvojih slavnih činih i v pokrajine rodanske, hitel sem k Tebi, da poprimem zastavo in grem z njo v boj, ker vedel sem, da ji sledi opustošenje in moritev, kar je meni največje veselje. Kolikor časa sem jaz pri

Tebi, si že tudi marsikaj slavnega učinil, gledal sem, kako so padale pod Tvojim mečem vasi, trgi in tudi mesta, videl sem, kako si rodovitno pokrajino opustošil, da ni bilo drugzega kot pogorišče in grobišče; kako je pa to, da smo tu že tri dni takorekoč lačni in žejni, tu nad nami je pa samostan Tebi in nam v posmeh! Kako je to, da ni še Tvoja roka posegla v samostan in ga ne požgala in blede lice nune ne pomorila? Li nisi več oni slavni Žižka? Pusti ga meni, o gospod, da ga ugonobim, in potem ti hočem biti najnižji hlapec!“

Po teh besedah se lice vojskovodje potemni, po dolgem presledku pa reče s povzdignjenim glasom:

„Torej tudi kaj tacega naj se poslužujemo mi, vojskovodje, — pojdi in stori, ako hočeš! Pa zapomni si, da ti bode to še jako škodovalo! — No, le pojdi, pa daj, da kmalu zopet kaj o tebi slišim, veselilo bi me, ako bi se v mnenju o tebi ukanil!“

Malosrčen po besedah vojskovodje odide Henrik iz zborovanja; potem skliče naglo svoje krdelo ter odjaše z njim proti na nizkem hribu ležečem samostanu. — Ravno takrat se razsvetle samostanska okna, in lepi glasovi pobožnega

petja done tja v nesvetli večer. Sramotljivo se zasmije Henrik, se zavije tesnejše v plašč in odjaše bližje ozidju — iz očí mu pa sika divji plamen — krvoločnosti in ropoželjnosti. Od daleč se čuje divje petje in glasen smeh — vojakov Žižkovcev.

Na modrem nebesu se začne kar mahoma krasno svitati, vedno bolj in bolj. — To ni bil svit blede lune, niti bliščečih zvezdic, bil je odsvit strašnega ognjenega izbruha na vrhu hriba, kadilo se je in plamen je švigal, kakor iz ognjenika; plamen je bil vedno večji, tako, da se je svetila že vsa krajina na okrog, i tabor Žižkov je bil razsvetljen.

Samostan se je vnel. Zaman je klical samostanski zvon sosedne vasi na pomoč; bojno, zmagonosno petje Žižkovcev se je razlegalo daleč na okrog, drugzega ni bilo niti slišati, niti videti.

Plamen, ki do sedaj zaradi zidovja in razne zmesi ni imel prostora, da bi se razširil, prihrumi sedaj strašno od vseh strani na dan. Ogenj sili pri oknih in družih odprtinah na prosto, zvonik se podira, vse hrumi in vse se trese. Vse, kar je živega, v strašnem ognju zgori.

Henrik vzame sam zastavo v roko ter drvi s krvoločno druhaljo na cerkveni kor. — Tam doni še lepo cerkveno petje, vse nune kleče in

približno petdeset gojencev prostora. Nova stavba bode skoraj končana in v mesecu novembru bo že mogoče v njo se naseliti. Pouk v salezijanskem zavodu bode obsegal vse predmete ljudske šole. In ker je upanje, da bode deželna šolska oblast ta potrebni zavod podpirala, bode tudi s časom dobil pravico javnosti.

V zavodu se bodo torej gojenci do 14. leta poučevali popolnoma po načrtu ljudske šole. A kam z njimi pozneje? Tudi za to bodo skrbeli Salezijanci. Za mnoge gojence bode v zavodu prilika, da se priučijo kakemu rokodelstvu. Za one pa, ki so posebno lepega vedenja, ki imajo zmožnosti in veselje do učenja, se bode s časom ustanovila domača zasebna gimnazija po načrtu javne gimnazije.

Internat je zelo potreben zlasti za take otroke, ki zunaj nimajo človeka, da bi zanje skrbel. Toda ugovarjati vtegne kdo: ako Salezijanci sprejemajo v svoj zavod vse otroke, če prav so že naravno popolnoma propali, ali se ne bodo od njih še drugi okužili? Ali smejo potem stariši takemu zavodu zaupati svoje še nepokvarjene otroke? Kako preprečiti to nevarnost, ki žuga mladini v taki družbi? Odgovor: To nevarnost je lahko preprečiti z vednim skrbnim nadzorstvom. Po izgledu svojega ustanovitelja imajo Salezijanci svoje gojence vedno pred očmi. Nikdar in nikjer niso otroci sami sebi pripuščeni.

Vzgojitelji v salezijanskih zavodih skušajo natančno spoznavati svoje gojence, njih nagnjenja, slabosti in napake. Zato se pa trudijo, da si pridobijo zaupanje sebi izročene mladine. Zato so vedno med svojimi gojenci, kot njih pravi prijatelj; z njimi se igrajo, zabavajo in vesele. Tako otroci niti ne čutijo nadzorstva nad seboj, prično ljubiti svojega vzgojitelja, odkrijejo mu srce, pokažejo mu svoje rane in tako postanejo dostopni dobremu vplivu.

Vzgojitelj torej dobro ve, kako mu je ravnati s tem ali onim gojencem, kdaj ga je treba tolažiti, kdaj grajati in kdaj kaznovati.

Morda bi kdo mislil, da mora predstojnik s takim zaupnim občevanjem pri otrocih izgubiti ugled? A temu ni tako. Otroci vsled tega predstojnika celo bolj spoštujejo, ker vidijo v njem brata in očeta, ki jim pomaga, jim dobro želi, jih ljubi in se zanje trudi.

A kako naj se zanemarjen, izprijen otrok privadi na stalen dnevni red in na delo? Saj se še delaven človek naveliča rednega dela, kamo li npravno propala mladina?

Salezijanci se poslužujejo raznih sredstev, ki blažilno in izpodbujevalno vplivajo na mladinsko srce. Pred vsem spada sem zabava in v prvi vrsti godba. Nikjer se glasba tako vstrajno ne goji, kakor v salezijanskih zavodih. Pevska šola je bistven del vsakega zavoda in skoraj povsod je najti tudi orkester. Salezijanski orkestri so zlasti po Italiji zelo na glas. Petje in godba razveseljujeta in blažita mladino in preprečita, da se ne vkradejo v srce nezdrava čustva.

Tudi gledališke igre služijo dobro temu namenu. V Turinu izhaja v salezijanski tiskarni vsak mesec knjižica iger, prirejenih za male odre. Takih iger je v laškem jeziku izšlo že na stotine in se igrajo po vseh zavodih z najboljšim vspehom.

Razne otroške igre na prostem in izleti dobro uplivajo na otroke. Zato imajo salezijanski gojenci popolno prostost, da se na dvorišču igrajo in zabavajo po svoji volji, seveda vedno v družbi ali pod nadzorstvom predstojnikov. Tudi premije ali darila, ki se dele ob raznih prilikah pridnim dečkom, niso brez vspeha.

Najpoglavnejše vzgojno sredstvo pa je v salezijanskih zavodih molitev in prejemanje svetih zakramentov. Molitve so v obče kratke, primerne otroškemu duhu in vedno skupne. — Kolikrat in kdaj pristopi gojenec k svetim zakramentom, ni nikjer zapisano in nikdo se k temu ne sme siliti. A bogoslovci in drugi boljši gojenci večkrat pristopajo: njih izgled pa vpliva izpodbujevalno tudi na druge. Pri tej priliki ne smemo zamolčati, da uče Salezijanci svoje gojence zlasti častiti in ljubiti svojo nebeško mater Marijo. Marsikdo je moral pozneje priznati, da se je še le v salezijanskih zavodih naučil prav ljubiti Marijo. Njeno češčenje je bistveno vzgojno sredstvo.

Veliko bi se še dalo povedati o Don Boskovem vzgojnem sistemu, ki je zelo zanimiv in idealen in sloni do cela na naukih sv. evangelija. Omenim naj le mimogrede to posebnost, da vzgojitelj ne kara nikoli javno pred drugimi svojega gojenca, temveč le zasebno prav po besedah Kristusovih: „Ako tvoj brat greši, povej mu na skrivnem . . .“

Sinovi Don Boska so prišli na Slovensko s trdno voljo reševati zanemarjeno in propalo mladino in jo usposobiti, da izvršuje svoje dolžnosti do Boga in človeške družbe. To je važno, čeprav dostikrat težavno in nevhvaležno narodno delo. Zato pozivljemo vse domoljube, da nas po svojih močeh podpirajo pri tem prizadevanju. Zlasti prosimo milih darov za godbo, katere na Rakovniku še nedostaja! (Uredništvo „Sl. Lista“ radovoljno sprejema darove in jih oddaja na pristojno mesto). Slovenski listi pa naj blagovoljno ponatisnejo to priporočilo. — Slava Don Bosku! Živela njegova človekoljubna ustava!

Al. Kovačič.

Politični pregled.

Prvorojenček prestolonaslednika. Soproga našega prestolonaslednika, nadvojvode Frana Ferdinanda, je povila novorojenčka — sina. Kakor znano, se je moral nadvojvoda pred svojo poroko z groficom Kotek odpovedati pravici do prestolonasledstva za otroke, ki utegnejo priti iz tega zakona. Povodom rojstva prvorojenčka pa se oglašajo madjarski opozicijski listi s članki,

v katerih izvajajo, da Madjari ne priznavajo one odpovedi, da ista ne velja po zakonih Ogerske ter smatraje novorojenega sinčka nadvojvode kraljevim princem in zakonitim prestolonaslednikom. „Egyetertes“ pravi naravnost, da rodbinski zakoni dinastije ne vežejo Ogerske. Pozitivno ogersko pravo da ne pozna nobenih neenakosti, niti ne neenakorodnih zakonov. Ogerska da more proglašati svojim kraljem onega, o katerem sodi, da ima pravico do tega v soglasju z fundamentalnimi zakoni. Ni izključeno, da si podobno stališče — kakor Madjari — prisvojita še druga dva naroda, ki svoje narodne aspiracije izvajata iz državnega prava: Čehi in Hrvatje.

Črnogoro oborožuje? Iz Dubrovnika pišejo v dunajsko „Reichswehr“, da se v Črnogori vsestransko in na tihem oborožuje. Že dlje časa se vidi na raznih točkah Črnogore italijanske vojaške inženjerje, ki pa pravijo, da potujejo po Črnogori le iz znanstvenih namenov. Ti inženjerji, tako se poroča v „Reichswehr“, da imajo pogosta in daljša posvetovanja s knezom.

Malorusi in Poljaki. „Dzienik Polski“ piše, da so bili te dni zbrani v Lvovu maloruski deželni in državni poslanci iz Galicije in Bukovine ter da so se posvetovali o eventualnem sporazumljenju s Poljaki. Poslanca iz Bukovine, Nik. Vasilko in dr. Stocki, ki sta nastopila za sporazumljenje, da sta zaprosila dr. Koerberja, naj bi on poprijel inicijativo v tej stvari. Rečena, da bosta nadaljevala svoja prizadevanja na Dunaju. Za dan 12. oktobra da je zopet namerjano posvetovanje državnih in deželnih poslancev maloruskih. Tem vestem je težko prav verjeti, ker nam prihajajo preneposredno iz srditosti in mržnje, kakor se je pokazala povodom velikega štrajka poljedelskih delavcev v Galiciji. Tega pa seveda ni treba še le povdarjati, da nikdo ne bi pozdravljal z večim zadovoljstvom, nego mi, ako se naš skepticizem pokaže neopravičnim, ako bi se zares jela celiti ta rana na telesu Slovanstva.

Domače novice.

Protesti proti prepovedi ljudskega tabora. Preteklo nedeljo so se vršili trije shodi, na katerih je ljudstvo ogorčeno protestiralo, da se je prepovedal nameravani ljudski tabor. Na vseh treh shodih, v Čatežu pri Trebnjem, v Ljubljani in v Kamniku je bilo skupno 2000 zborovavcev. Kako neumestna je bila vladna prepoved, pokazal je posebno javni shod v Ljubljani, na katerem je bilo zbranih 500 volivcev. Niti na ta shod si niso upali liberalci priti nagajat, koliko večji respekt bi še-le imeli pred ljudskim taborom! Vsi shodi so pokazali, da je ogromna večina ljudstva zvesta na strani naših poslancev, posebno na strani dr. Šusteršiča.

molijo, tudi sveče pri oltarju še gore, in črni pajčolan še krije lica devicam; tu se pa nenedoma stresejo okna, steklo se zdrobi, mreže odpadejo, in črni dim se privali v velikih oblakih v hram božji. Tudi v tistem hipu se pa začujejo hitre moške stopinje na hodniku. Bil je Henrik s svojim krdelom. Drve se proti vratom, toda odpreti jih ne morejo. Glasni krik nedolžnih nun jim naznani, da so prišli na pravi kraj. — Prednica stopi med svoje sestre, povzdigne križ in vse začno na ves glas moliti. Kar pa vojaki, ki so poiskali potrebno orodje, vrata ulomijo, — pa kar nastane strašen potres, zidovje zaškriplje, tla se odpro in velikanski plamen švigne kvišku. Še drži prednica podobo Odrašenika, in glasno petje: „Gloria Patri et Filio, et Spiritui sancto!“ se čuje. Sedaj se zidovje z neznansko silo zaziblje ter zruši. Otete so bile nevarnosti, ki jim je pretela od nesramnega Henrika. Čiste in nedolžne so splavale njih duše v nebo, kajti vseh petdeset je našlo smrt pod zidovjem.

Prestrašen hiti Henrik nazaj. Bled in kakor nem leži potem na vznožju hriba in gleda nepremično na porušeno samostansko zidovje, kjer njegovi vojaki grabijo zlatnino in srebrnino cerkveno.

* * *

Bilo je leto pozneje na praznik sv. Petra. V večnem mestu so darovali presveto daritev v prestolici apostelja prvaka sam sv. Oče. Veliko število vernikov od blizu in daleč je prišlo k tej sv. maši. — Občno zanimanje je pa vzbujal molilec, ki je malo prej slekel samostansko obleko in jo je dejal v neki cerkveni kot, a sam je pa skoro glasno jokal in molil, da bi res že kdo lahko mislil, da se ga bode kamen usmilil.

Maša je bila končana. Že so se skoro vsi ljudje razšli, dotični molilec pa še vedno tam kleči, joka in moli, dokler ne stopi konečno k njemu neki duhovnik in mu ne reče: „Pojdi z menoj, Henrik pl. Valserant!“

Od one strašne ure, ko je videl Henrik petdeset nun tako strašno umreti, in ko je videl križ še iz onega silnega plamena moleti, ni imel več miru. Težka vest ga je gnala vedno bolj proti jugu. Sam ni vedel, kaj bi storil; naposled sklene, da si hoče vest olajšati. Gre k nekemu menihu, ter se mu do čistega izpove. Pa ta mu ne more dati odveze, ampak mu reče, naj gre le še bolj proti jugu. — Naposled pride v Rim. Duhovnik, kateremu se tu zopet izpove, je bil tisti, ki ga je po končanem sv. opravilu s seboj odvedel. Ta mu je poročil od sv. očeta, kateremu

je z dovoljenjem Henrikovem vse povedal, to-le pokoro:

„Odit moraš po širnem svetu; nikjer se ne smeš veliko ustavljeti, le toliko, da lahko opraviš dolžnost naložene pokore; obleci se v beraško obleko in nabiraj miloščine od usmiljenih ljudij, dokler ne zbereš toliko denarja, da se bode na razrušenem mestu postavila nova cerkev. Pa ta miloščina — zapomni si dobro — ne sme priti iz zakladov bogatinov, temveč le iz usmiljene roke. Zato ne smeš vzeti daru, ki bi bil večji kakor en vinar. Ko to dovršiš — ti je greh odpuščen.“

Žarek upanja se prikaže po teh besedah na licu Henrikovem, in precej se napoti opravljat pokoro po širnem svetu — — —

Čez trideset let je bilo zidanje dovršeno. Božji hram, veliko lepši od razrušenega, stal je zopet na istem mestu. Zvonovi so zopet milo doneli v visokem zvoniku in klicali okoličane k molitvi. Molitev pa je veljala ustanovitelju cerkve, ki je po opravljeni pokori prvi počival v novo zidani rakvi.

Spomin na njegovo pokoro se pa še dan-današnji zove: Cerkev revežev.

Resnico o baronu Heinu je zapisal „Rudeči Prapor“, ki pravi, da je preplašeni baron Hein glede našega ljudskega tabora ubogal milo proseče liberalce. „In barona Heina“, — pravi „Rudeči Prapor“ — „so hoteli svoje dni poslati na mesto tržaškega namestnika Goessa. Mož bi bil umrl od strahu, če bi bil videl tržaške delavce po mestu marširati“. Tudi mi mislimo, da Hein tudi za Trst ni. Mož je pokazal v raznih zadevah tako nerodno roko, da je k večjemu za — penziji on.

Odkritosrčna izjava dr. Tavčarjeva. Dr. Tavčar je imel preteklo nedeljo v liberalni Hotederšici shodek, na katerem je razna politična vprašanja mešal z raznimi jedmi. Ondotni liberalci so spoznali na tem shodu duševno obzorje liberalnih prvakov. Njihovo „liberalno prepričanje“ se je znatno omejilo. Nekdo je bil tako prijazen, da je ta shod fotografiral. Na fotografiji je 98 moških in 27 žensk in — „Narod“ jeupil, da se ta shod vrši za petero občin! To je na Tavčarja tako uplivalo, da je takoj spoznal, kako žalostno bi bilo še-le zanj, ako bi imelo ljudstvo splošno volivno pravico. Dejal je, da je proti splošni volivni pravici, ker bi, ako bi bila upeljana splošna volivna pravica, liberalci ne dobili nobenega mandata. Tako je liberalni prvak sam razkril revščino liberalne stranke. Mi pa gremo naprej!

Iz Cerkljan se nam piše: Dva dni so premilostni gospod knezoškof bivali v naši župniji. Domača vas je bila okinčana z zastavami, samo boter Hribar prijatelju Strossmayerju niso privoščili zastave. Vas je bila tudi razsvetljena, na Krvavem in sosednjih vrhovih so pa mogočno plapolali kresovi. Vse domače prebivalstvo je Premilostljivega povsod spoštljivo pozdravljalo. V soboto zvečer mu je podoknico napravilo šest gospodov učiteljev, ki so zapeli nekaj pesem, v nedeljo zvečer je pa pred župniščem godla kamniška meščanska godba. Sicer je pisal kranjski Pirc, da vsi škofa pozdravljajo pod krinko hinavstva in klečeplaztva, vendar o onih učiteljih, ki so škofu s tolikim navdušenjem prepevali, menda to ne bo obveljalo. Podpisali so sicer vsi na konferenci znano „neumnost“, a to so značaji, odkriti kot vrh Grintovca, kadar je brez megle, in prav nobenega nismo opazili, da bi bil pel pod krinko. Pirc je tedaj z omenjeno trditvijo tudi učiteljem iz Cerkljan, Smlednika itd. storil nekoliko krivice. „Gorenjec“ je odkritosrčen in krinke nima rad. Tudi višjim pokaže, kaj ima v srcu, in to je prav.

Delokrog za „Obrambno društvo“. Naši somišljeniki še premalo podpirajo one obrtnike, ki kljub liberalnemu terorizmu stoje na naši strani. V Ljubljani n. pr. somišljeniki z dežele, pa tudi domačini često naročajo pri ljudeh, ki so najbolj zagrizeni naši nasprotniki. „Obrambno društvo“ naj sestavi imenik naših obrtnikov po posameznih mestih in kadarkoli tudi najmanjšo stvar kak naš somišljenik hoče naročiti v dotičnem mestu, popraša naj po dopisnici ali pa ustmeno za svet „Obrambno društvo“, ki mu naj takoj pošlje naslov dotičnega obrtnika ali trgovca. Tako bomo povzdignili ugled stranke tudi med obrtniki in trgovci. Le hitro v tem smislu na delo vsi somišljeniki in tudi — „Obrambno društvo!“

Rovanje proti nedeljskemu počitku. Po mestu se sedaj neka oseba, menda pod protektoratom knjigoveza g. I. Bonača, peha okolu malih trgovcev za podpise v svrhu peticije za odpravo nedeljskega počitka. Kar je malih trgovcev v Preširnovi ulici, so baje vsi podpisali in pridno se vrtili dotična oseba okolu Starega trga ter skuša še kakega prepričati z dobrimi besedami: seveda je tudi nekaj takih, kateri so o potrebi nedeljskega počitka prepričani in predložene spomenice, ali kaj, niso hoteli kratkoma ne podpisati. Sicer je pa to sama šikana nepremišljenih malih trgovcev in kramarjev napram oblastim, katere pa bodo gotovo vedele in znale že vzakonjeni potrebni nedeljski počitek ohraniti, posebno iz stališča nekaterih trgovcev, katerim bi nedeljski počitek gotovo več škode donasal, ako bi bilo vse tako, o čemur drugi trgovci tako radi lamentirajo in kateri bi imeli v tem vprašanju gotovo odločilno besedo. Najsi

bo še toliko nasprotnikov nedeljskemu počitku, prepričan je gotovo vsak o tej aktualni potrebi, ter upajmo, da tudi g. Bonač ne bo hotel podirati važnega in potrebnega koraka kulture dvajsetega stoletja.

Slov. kat. akad. društvi „Danica“ na Dunaju in „Zarja“ v Gradcu vabita abiturijente, kateri mislijo pohajati vseučilišče, k vstopu. Opozarjamo na stvaren oklic, katerega je objavil „Slovenec“. Vidi se, da je tem mladim možem v resnici mnogo za ideale narodove. Njihovo prepričanje je, da s tem, da hranijo narodova prava in vzore, vršijo eno najvažnejših dolžnosti, katere jim nalagati vera in socijalna odgovornost napram rodnemu ljudstvu. Upamo, da se jim pridruži mnogo mladih akademikov, da bodo potem skupaj delovali za stare narodove vzore po geslu: „Bog in narod!“

Slovenci na Vestfalskem. „Domoljub“ prinaša naslednji zanimivi dopis iz Hamburga, ki bo gotovo zanimal tudi one, ki ne bero „Domoljuba“. Dopis se glasi: „Cenjeni ‚Domoljub!‘ ne zameri, ker te zopet nadlegujem z dopisom s Pruskega. A tukaj bivajoči Slovenci imamo veliko veselje, če moremo naznaniti v domovino, kako se nam tu godi. In v nedeljo 21. septembra smo zopet tukaj imeli vesel dan. Zjutraj ob pol osmih smo imeli skupno sv. obhajilo društva sv. Barbare. Popoldne smo pa imeli zopet v cerkvi pred izpostavljenim Najsvetejšim litanije presvetega imena Jezusovega in sveti rožni venec, in potem pa pete litanije lavretanske, zopet vse v slovenskem jeziku. Marsikatero oko se je od veselja solzilo, ker smo bili zopet tako srečni, da smo slišali v cerkvi slovenski glas. Vse to opravilo so pa imeli tukajšnji rojak č. g. Kösters, rektor, za kar smo jim Slovenci iz srca hvaležni. Po litanijah smo pa imeli shod slovenskega premogarskega društva sv. Barbare. Shod je otvoril naš predsednik gospod Kösters zopet s slovenskimi besedami, in je povdarjal, kako bi on rad z nami veliko v slovenskem jeziku govoril, ko bi mu bilo mogoče; a upa, preden par mesecev preteče, da se bo že toliko priučil. In potem nam je č. gospod predsednik razlagal od svetega očeta papeža Leona XIII., njegovo življenje in delovanje, na kar je nazadnje žel burno odobravanje; slišali so se klici: ‚Bog živi še dolgo let Leona XIII!‘ Potem smo pa zopet zapeli več narodnih slovenskih pesmi, nazadnje pa cesarsko pesem, na kar so zavpili gromoviti klici: ‚Bog živi Avstrijo in nje vladarja Franca Jožefa!‘ Naposled je gospod predsednik razdelil slovenske knjige med ude, katere je nek dober gospod iz domačije tukajšnjemu društvu daroval, za kar se mu srčno zahvalimo. In potem smo pa shod končali z veselimi klici: ‚Živeli Slovenci!‘ Vam v domačiji pa kličemo: ‚Srčni pozdrav! Slovenci v Hamburgu ob Reni.‘

Dr. V. Schweitzer, odvetnik in deželni poslanec v Ljubljani, je otvoril svojo odvetniško pisarno na Kongresnem trgu št. 19, poleg nunske cerkve. Tako ima naše ljudstvo zopet enega vrlega odvetnika somišljenika več, pri katerem si z zupanjem sme poiskati pravne pomoči.

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani priredi jutri v nedeljo, dne 5. oktobra veliko veselico s petjem in srečolovom v Sokolovi dvorani „Nar. doma“. Pri veselici sodeluje sl. vojaška godba c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev, št. 27. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: za osebo 1 krono, za rodbino treh oseb 2 kroni in za rodbino več kot treh oseb 3 krono. Društveni člani so vstopnine prosti. — Vspored: I. godba. 1. I. pl. Zajc: Jugoslovanska overtura. 2. R. Wagner: Zbor božjepotnikov in pesem večernici iz opere „Tannhäuser“. 3. Parma: Medigra iz opere „Ksenija“. 4. Leibold: „Hrvatski dom“, potpourri. 5. Ferd. Korb: „Ljubavni spomini“, valček. 6. Dr. Ipavec: „Domovina“, pesem. 7. Rosenberg-Ružič: „Cvetke“, polka. 8. Kovač: „Godbeni beležki“, potpourri. 9. Zdenecay: „Slavska“, četvorka. 10. Smetana: „Glumači“, koračnica iz opere „Prodana nevesta“. II. Petje: 1. A. Haidrich: „Hercegovska“. 2. A. Sachs: „Pastir“. 3. V. Hauda: „V slovo“, četerospev. 4. F. S. Vilhar: „Na vrelu Bosne“. — III. Srečolov. IV. Ples. — Kakor se razvidi iz

vsporeda, je to zelo raznovrsten in bode gotovo privabil mnogo občinstva. Dobitki za srečolov, ki so nam jih poslale ljubljanske, dalje tu in inozemske tvrdke, so prekrasni in smelo trdimo, da presegajo vse na dosedaj prirejenih enakih veselicah. Ti dobitki so jutri v nedeljo od 10. ure naprej v „Sokolovi“ dvorani „Nar. doma“ razstavljeni in si jih slavno občinstvo lahko ogleda.

Premembe v ljubljanski škofiji. Sedež leskovske dekanije se je vsled promocije dosejanega dekana v Št. Jerneju prestavil zopet v Leskovec ter je bil za dekana imenovan č. g. Frančišek Schweitzer, župnik v Leskovcu pri Krškem. — Za župnijo Želimlje je prezentiral patron grof Auersperg č. gosp. Frančiška Finžgarja, kurata v prisilni delavnici. — Kanonično vmeščena sta bila v te dni č. g. Janez Berlic, župnik v Mošnjah na župnijo Srednja vas v Bohinju, in č. gospod Ivan Trpin, beneficijant v Šmartnem pri Litiji, na župnijo Mošnje. — Č. g. Matija Zarnik, župnik v Srednji vasi v Bohinju je stopil z današnjim dnem v pokoj.

Rekurz za slovenske šole v Trstu je ministerstvo odbilo. Sedaj bodo tržaški Slovenci stavili svojo zahtevo na upravno sodišče; odnehati nočejo prej, da dobe, kar zahtevajo v imenu pravičnosti in kulture. Ljubljansko krščansko soc. delavstvo je priredilo v nedeljo v Ljubljani sijajen shod, ki je odločno protestiral proti vladnemu postopanju v zadevi slovenskih šol v Trstu. Poročal je o zadevi drž. poslanec dr. Žitnik.

Občinski odbor v Kamniku je sklenil v seji dne 19. m. m., da prihodnje leto uvede električno razsvetljavo. Priredba se izroči domači tvrdki Luka Habat v Duplicii.

Umrl je v Škofji Loki ondotni mestni župnik č. g. Feliks Zavodnik. — V Novem mestu je umrla gdč. Frančiška Krajc, sestra bivšega lastnika tiskarne. — V Ljubljani sta umrla hotelir g. Fran Štrukelj in na nagloma bivši blagajnik okrajne bolniške blagajne g. R. Brance.

Zaročil se je tukajšnji trgovec z manutakturnim blagom na Marijinem trgu g. Franc Dolenc z gdč. Mici Hofbauer.

Družba sv. Mohorja razpošilja te dni svoje knjige. Tekom svojega delovanja je družba razposlala mej Slovence blizu devet milijonov knjig.

Slovenci v Ameriki so ustanovili v Clevelandu slovensko politično društvo.

Klasična nemščina. Naši Nemci, ki se vedno in povsod norčujejo iz slovenskega jezika naj si sledeče zapišejo za uho: „Domovina“ piše: Ljutomerski nemčurji govore n. pr. tako: „Var 2 Tage ist gestorbenes un hajte is begrebenes.“ Tako zna govoriti neki kovač. Ali to-le: „Bo bist gongen? In Bajngotn. Bos bist trunken? Gute Bajne sajme khot.“ — Res klasično! K temu pristavimo le: Dajte nam toliko in pravih slovenskih šol, kolikor jih imate Nemci za svoje otroke nemških, in kmalu bote videli, kak jezik bode govorilo naše slovensko ljudstvo!

Slovenski okraj ljutomerski je dobil nemškega živinozdravnika v osebi nekega Schmida. Ni zlomka, da ne bi vsepevala nemška infiltracija, ko se bodo tudi pokvarjeni želodci — telet zdravili po nemški!!

Drag poljub. Neki posestnik iz Spodnjega Štajerja je popival te dni v neki kavarni Gradca do 2. ure zjutraj; od tu je, precej dobre volje odšel na kolodvor. Mejpotoma sta se mu pridružili dve ženski, ki sta ga vprašali, kam da je namenjen. Na njegov odgovor, da hoče obiskati še kako kavarno, se mu je ena žensk pridružila dočim je druga zaostala. Ko sta šla tako lepo v pogovorih eden poleg drugega po Strauchergasse, je ženska natrkanega moža nenadoma — objela ter odkurila, kakor so jo le mogle noge nositi. Vzlic svoji dobri volji pa je mož kmalu zapazi, da je z ženo odšlo tudi 1000 kron, ki jih je imel spravljene v žepu telovnika. Stvar le bila seveda prijavljena policiji, ki je takoj začela svojo akcijo, običajno v takih slučajih, Da-li z vspehom? Ne vemo.

Grofica hotela ustreliti brata. V gradu Trsatu pri Reki se vrši razprodaja pok. grofa Arturja Nugenta. Te dni sta prišla zapiske pre-

gledovat mladi grof Nugent in njegova sestra Ana. Pri tem sta se sprla. Grofica Ana je tekla po revolver in ustrelila na brata. Kroglja je zletela mimo glave v steno. Prihiteli so ljudje, ki so razjarjeni grofici iztrgali revolver. Grofica se bo morala zagovarjati pred sodiščem. To je že drugi slučaj, da je na tak način rabila revolver.

Resnici na ljubo — vsakemu svoje. Tako nam piše bivši kranjskogorski kaplan, oziraje se na dopis iz Kranjske gore v št. 39. „Sl. Lista.“ Kako so se ondotni ljudje zavedali že pred 3 leti, da so Slovenci, priča podružnica sv. Cirila in Metoda, ki je bila za Gorenjsko dolino ustanovljena že pred 15, in ne 9 leti, pod vodstvom g. Janeza Ažman, bivšega župnika na Dovjem. Kmalu potem je neki star fant podaril podružnici oziroma družbi sv. Cirila in Metoda na prigovarjanje tajnikovo državno obveznico vredno 50 gld. Novo življenje pa je res šinilo v to podružnico pod velezaslužnim župnikom in jako vnetim glavnim tajnikom družbenim vč. g. dekanom Anton Žlogar.

Slovensko kat. pol. društvo za Kamniški okraj ima za 3 leta izvoljen ta-le nov odbor: Predsednik Val. Bernik, župnik na Homeu; prvi podpredsednik Andr. Mejač, deželni poslanec idr. v Komendi; drugi podpredsednik Fr. Šubelj trgovec v Kamniku; blagajnik Jak. Razboršek, dekan v Kamniku; tajnik Jern. Cenčič, nadučitelj v Kamniku; odborniki: Ivan Bizjan, dekan v Moravčah, Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku; Jak. Strupi, benef. na Goričici; Ant. Lap, posestnik v Kamniku. Namestniki: Gašper Križnik, posestnik v Motniku; Fr. Orel, župan v Mengšu; Mihael Podboršek, dekan v Utiku. (Vodice); Jožef Smolnikar, pos. v Sp. Tuhinju; Fr. Tončič v Kamniku.

Naročajte „Dom in Svet!“ Vsebina desete številke sega leposlovnega, znanstvenega, ilustriranega lista je: Nesrečno zlato! Povest. Spisal Bogdan Vened. — Čez dolgo vrsto let... Zložil Jož. Volc. — „Smo pa le mož!“ Novela. Spisal F. Š. Finžgar. — Po angleško-burski vojski. Napisal Ivan Barbič. — Od Save do Bospora. Potopisni spomini. Napisal Ivan Knific. — Alkoholova kuga. Najnovejši podatki o alkoholizmu. Priobčil Jurij Trunk. — Zapoj mi še enkrat! Zložil Ivo Danič. — Slovar slovenskih krajevnih imen. Slovenskim domoljubom v premislek. Spisal Dragan Šanda. — Vaška idila. Zložil Jož. Volc. Petdesetletnica pisateljstva grofa Tolstega. Spominska črtica. Napisal dr. E. L. — Vožnja z avtomobili. Spisal dr. Simon Šubic. — Limbarček. Zložil Ivo Danič. — V sanjavem mraku. Spisal F. Ks. Steržaj. — Trtje in povrtje. Zložil Anton Medved. — Iz zadnjih tihih dni. Jesenske melodije. Spisal Ivo Danič. — Pastirček. Hiteli sta v daljni kraj... Zložil Cvetko Slavin. — Književnost: Slovenska književnost. — Hrvaška književnost. — Bolgarska književnost. — Češka književnost. — Iz drugih književnosti. — To in ono. — Slike ima naslednje: Usmiljeni Samaritan. Slikal C. Medović. — Od Save do Bospora: Bolgarski knez Ferdinand I.; Boris, bolgarski prestolonaslednik; Carigrad: Bujukderé; Carigrad: Razni obrazi. — Pogled na Belgrad s hrvaške strani. Slikal Ljudevit Kuba. — Vožnja z avtomobili: Preizkušnja avtomobila. Avtomobil berolinske požarne brambe. — Pogled na Belgrad s srbske strani. Slikal Ljudevit Kuba. — Jesen. Narisal F. Vidmar. — Notranjščina sarajevske stolnice. „Spomen-knjiga iz Bosne“. — Vinjete. — Rudolf Virchow. — „Dom in Svet“ izhaja prvega dne vsacega meseca. Naročnina: 9 kron, za dijake 6 kron 80 h, za Ameriko 25 dolarja, za Italijo 11 lir, za Nemčijo 10 mark. Sprejema lastništvo in upravništvo v „Marijanšču“.

Zimski vozni red na elektr. železnici, veljaven od 1. oktobra 1902 do 30. aprila 1903. Proga južni kolodvor-Mestni trg-dolenjski kolodvor: Od južnega kolodvora na dolenjski kolodvor prvi voz ob 6. uri 30 min. zjutraj, zadnji ob 9. uri zvečer, od južnega kolodvora do garnizijske bolnice zadnji ob 9. uri 45 min. zvečer, od Mestnega trga na južni kolodvor prvi ob 6. uri 14 min. zjutraj, zadnji ob 9:22 zvečer, od Mestnega trga na dol. kolodvor prvi ob 6. uri 23 min. zjutraj, zadnji ob 9 uri 7 m. zvečer, od

dolenjskega kolodvora na južni kolodvor prvi ob 6:40 zjutraj, zadnji ob 9:10 zvečer, od dol. kolodvora k vojaški bolnici zadnji 9:25 zvečer. — Proga Mestni trg-Garnizijska bolnica: Od garnizijske bolnice na mestni trg prvi voz ob 6:5 zjutraj, zadnji ob 9:26 zvečer, od Mestnega trga do garnizijske bolnice prvi ob 6:39 zjutraj, zadnji ob 9:52 zvečer. — Pred 8. uro zjutraj in po 8. uri zvečer vozijo vozovi vsakih 15 min., sicer pa vsakih 7 in pol min.

Mej štajerskimi Slovenci kandidirajo za poslance nekateri odvetniki, ki so naročniki in podporniki „Slovenskega Naroda“. Ljudje, ki podpirajo tak list, ne bodo imeli pravega srca za slovenskega kmeta in naj pred volitvami še tako lepo govore. Zato priporočamo štajerskim Slovencem, da upoštevajo pri volitvah katoliško mišljenje našega ljudstva.

Celjski Nemci in Židje. Doslednost celjskih Nemcev je res občudovanja vredna. Znano je, da jim slovenski groš diši, slovenska pravica smrdi. Tako kakor s Slovenci je pri njih tudi z Židi. Ko je svoj čas dal žid Engel v Hribarjevi tiskarni tiskati lepake, to se je „trobilo“ tukajšnjih Nemcev, „Deutsche Wacht“ razčeperila, češ: „Od žida sprejemlje zaslužek — naša nemška tiskarna bi tega ne storila.“ Pa ti možici so kakor oni „vzdražljivi“ ljudje, ki vodo pridigajo — sami pa vino pijejo. Kakor znano, je postal dunajski židovski časopis „Die Zeit“ v zadnjem času dnevnik. In kateri list je na Štajerskem prinesel prvi inserat za ta židovski list? To je bila pristno-nemška, „protižidovska“ „Deutsche Wacht“. Prodaja pa židovska „Die Zeit“ celjski Nemeč (?) Fritz Rasch, ki je, kakor že ime kaže, židovskega pokolenja, a vedno trdi, da je prima-Nemeč. Tem gospodom tedaj diši tudi židovski groš. Dober nauk za naše Nemece: Pometaj pred svojim pragom, kar je zelo umazan!

Ubil se je v Zidersah na Gorenjskem hlapec Gabrovšek. V pijanosti je padel s skednja in obležal na mestu mrtev.

Razne stvari.

Čudež v Lourdes-u. Časnik „Daily Chronicle“ poroča, da se je neka Notterman ravno kar povrnila iz božje poti v Lourdes na Francoskem, kjer je bila čudodelno ozdravljena želodčnega raka. Notterman je bila že po vseh imenitnejših angleških bolnicah, kjer so jo zdravili najbolj izvežbani zdravniki, toda vse zaman. Slednjič se je podala na božjo pot v Lourdes. Ko je stopila v čudodelni studenec, postalo ji je silno hudo, toda to je naenkrat prešlo in istotako tudi njena bolezen. V Lourdes-u, kakor tudi v Londonu so imenitni zdravniki preiskali Notterman in vsi potrdili, da je popolnoma ozdravljena.

„Chartreusa“, izdelovanje finega likerja, se preseli v Avstrijo. „Figaro“ poroča, da je opat chartreuski sklenil, da premesti izdelovanje svetovnoznanega likerja „Chartreuse“ zaradi preganjanja francoske vlade iz Francije v Avstrijo in da se selitev začne že oktobra meseca.

Koliko se pridelava kave na svetu. V zadnjem letu pridelali so kave 15 in pol milijona vreč, katerih vsaka tehta 60 kg. Samo v Braziliji pridelali so 11 in pol milijona vreč in v Arabiji 225.000 vreč.

Morilec — oproščen. Dunajski porotniki so oprostili morilca svoje žene, sodarja Štefana Tippla, ki je šel takoj po svojem groznem činu k redarstvu in se je sam ovačil. Toppel se je oženil pred 17 leti. Spočetka je živel precej srečno; pozneje pa so se začeli med možem in ženo, ki je bila pijanka, prepiri, ki so se končali navadno s tem, da je bil mož — tepen. Toppel je jako priden človek in si je prihranil mnogo denarja; a žena je dejala ves denar v hranilnico na svoje ime. Pred par leti je začela žena tudi ljubavno razmerje z moževim pomočnikom Holzingerjem, ki je znal, združen z ženo, pregovoriti Tippla, da je kupil tudi hišo za 14.000 gld. na ženino ime. Pozneje je prišlo tako daleč, da je Toppeljeva žena gostila svojega ljubimca s pečenko in vinom, dočim je moral mož stradati.

Tožil jo je radi nezvestobe, a jej je pri obravnavi odpustil. Jedva sta se pa vrnila domov, je dobil od žene štiri zaušnice. Že prej enkrat se je plazil Tippl po kolenih pred svojo ženo iz sobe v kuhinjo ter jo je prosil in rotil, naj bode dobra z njim, a ona ga je zapodila iz hiše. Tudi otroka, 14 letnega dečka in 10 letno hčerko, je nahujkala, da sta mu dejala: „Poberi se, imava že drugega očeta!“ 18. februarja je zahtevala žena od Tippla stanarino, češ, da ga sicer zapodi iz hiše, ker ga ne mara. Da bi plačeval stanarino v hiši, ki si jo je zaslužil z lastnimi žulji, to je moža tako razjarilo, da je planil po sekiro in je ženo ubil. Potem se je javil sam sodišču. Občinstvo je bilo na strani Tippla, in ko je javil predsednik, da je Toppel svoboden, je občinstvo odobravalo v dvorani deset minut: „Dobro, dobro!“ ter migalo porotnikom z robci.

Telesne hibe velikih mož. Narava ni vselej radodarna pri razdeljevanju darov duha in telesa. Zanimivo je — piše neki angleški list — da so malodane vsi angleški literati imeli kako telesno napako. Shakespeare je šepal na desno, Byron na levo nogo. Milton je bil slep, Pope grbast, Swift popolnoma spačen. Slovita zgodovinarja Humer in Gibbon sta bila jako grdih obrazov.

Junški čin matere. V vasi Lipinko užgali sta se sosedni hiši. Žena Jerinova pozabila je v zmešnjavi svojega prvorojenca in ga pustila v postelji v goreči hiši. Z obupnim vzklikom hotela je potem zagnati se skozi ogenj ponj; toda niso jo pustili, češ, rešiti otroka več ni mogoče. No, mati se iztrga ljudem iz rok, se polije s par škafi vode in skoči v gorečo hišo. Čez nekaj trenutkov prikaže se neustrašenka in prinese svoje dete s sabo. Ko pa hoče stopiti baš čez prag, vsuje se del slamnate strehe in jo zavije v goreč zubelj. Na srečo priskočijo hitro ljudje, pogase tamkaj ogenj in rešijo ženo gotove smrti. Ubožica je s svojim telesom krila dete, da ni trpelo nič škode, sama je pa bila po rešitvi vsa ožgana.

Emil Zolá umrl. Znani francoski pisatelj Emil Zola je v noči 28. m. m. v Parizu umrl; v ponedeljek zjutraj našli so mrtvega v njegovi sobi. Vzrok smrti je oglenčev plin, ki je izpuhtel iz male peči, nahajajoče se v spalnici. Ženo njegovo so rešili, našli so tudi njo v nezavesti na postelji. Po noči se je zbudila z močnim glavobolom in se je sploh slabo počutila; prosila je moža, naj bi šel okno odpret. Ko je pa Zola stopil s postelje, zgrudil se je na tla in tam obležal. Žena hotela je klicati na pomoč, a pošle so jej moči in padla je v nezavest. Zola pa je obležal na tleh mrtev. Zola je bil pisatelj polnosti in je glede svojih spisov sam rekel, da niso pisani za njegove otroke, marveč za — druge ljudi.

Biljard na španskem dvoru. Kraljica Marija Kristina strastno rada igra na biljard. V svojih mladih letih je bila jako živa in na dunajskem in monakovskem dvoru je dobila v biljardnici največ karambolov proti svojim bratom in bratranom. Marija Kristina, ko je postala važna in previdna kraljica, je izgojila jako skrbno svojega sina, a izvežbala ga je tudi na biljardu. Sedanji kralj Alfonz XIII. je izvrsten igravec na biljardu. Igra vsak dan, senior Bomba je njegov soigralec.

Svojeglavnost tičev. Ob nekem železniškem tiru v zahodnji Nemčiji si je napravil par čopastih škrjancev svoje gnezdo tik samega kolo-voza. Ker so vsi vlaki vozili okolo, se je bilo bati, da se ptičem kaj ne zgodi ter se je preneslo gnezdo na varni kraj. A tiča nista marala za gnezdo, dokler ga jima zopet niso premestili na stari kraj. Ondi sta tudi izvalila mladiče.

Ločitev zakona. V združenih državah imajo več ločenih zakonov, kakor v vseh evropskih deželah skupaj. Seveda je v tej deželi petdeset milijonov ljudi, ki se ne spoznavajo k nobeni veri. V starem svetu je sicer tudi veliko nevernikov, toda državne postave izvirajo že iz krščanskih časov in le prepovedujejo ali vsaj omejujejo ločitve zakonov. Tam je pa postalo že nekaj navadnega, da se ljudje ženijo in ločijo in zopet ženijo. Zadnje čase je prišlo v združenih državah dvajset tisoč zakonskih ločitev na leto in to število narašča od dne do dne.

Peta generacija. V Kolinu je zagledal nedavno luč sveta otrok, ki ima to srečo, da vidi svoje prednike peterih rodov pred sabo. Videti zamore poleg svojih starišev še svoje oboje stare stariše, predstare stariše in celo predstaro staro mater. Mati otroka je 20 let, njeni stariši eden 37, drugi 56, oboji stariši 64 in 70, in predstara stara mati 85 let stara.

Novodobni Matuzalem. V ruskem selu Marevke živi starec, ki je star 127 let. Njegova mati je doživela 120 let in je do smrti opravljala poljska dela.

Kaj vse ljubezen st'ri. V San Francisco umrla je te dni 42 letna Katarina Hall, bogata posestnica hotela. Pri zdravniški preiskavi našlo se je, da je umrla radi stradanja. Kot smo omenili, bila je premožna, poleg tega pa tudi zelo rejena, tehtala je 260 funtov. Zagledala se je v svojega kuharja, ki je bil celih 10 let mlajši od nje, ter jej obljubil, da jo v zakon vzame, ko bo 100 funtov lažja postala. Zaradi tega ni hotela ničesar uživati, dokler ne postane 100 funtov lažja, kar je povzročilo, da je zaradi gladi umrla. Ob času svoje smrti tehtala je 185 funtov.

Strašna povodenj je bila v kitajskem mestu Kavangsue. 1000 oseb je utonilo. V Hongkongu se je podrla več hiš in je 20 oseb našlo smrt pod razvalinami.

GLASNIK.

Društveno življenje po zimi.

Po leti navadno življenje po društvi ni živahno. Čuditi se temu pač nikakor ni. Ljudje v vročini nimajo niti časa, pa tudi veselja ne zahajati v društva. Zameriti jim pač to ni. Bodisi kmetovalec, bodi si delavec, vsakdo gre po leti rad na zrak, v prosto naravo. Drugače je to pač po zimi. Zima, spomlad in jesen so letni časi, v katerih naj društva izvršujejo eno svojih glavnih zadač: pouk in zabavo našemu ljudstvu. Kako to izvršiti, je namen našemu sestavku.

I. Politična društva.

Politična društva delujejo največ po leti in pa ob volitvah. Po zimi pa delovanje političnih društev preneha največ zato, ker se velike prireditve vrše radi prostorov večina na prostem. Toda politično delovanje v veliko je vseučilišče politične vzgoje, politična društva naj po zimi glavno dolžnost smatrajo skrbeti za potrebno organizacijo: mali društveni shodi, vzgoja govornikov in agitatorjev, politični krožki, in pa — podrobno pisarniško delo, agitacija v drobno, širjenje časopisov itd.

II. Nepolitična društva.

Blagajnik.

Prvo in glavno delo izvrševati ima društveni blagajnik po zimi. Pregleda naj natančno knjige in imej v evidenci one, ki so s članarino na dolgu. Blagajnik naj za to vedno skrbi, zlasti pa v zimskem času. Pazi naj, li kdo samo zato ne pohaja društva, ker je s članarino na dolgu. Lepo, taktno in z vso vstrajnostjo opominjaj blagajnik slabe plačnike na njihovo dolžnost napram društvu. Blagajnik imej vedno pred očmi, da je on eksekutor društva in naj bo časih tudi nadležen.

Predavanja.

Na vsak način naj društva skrbe po zimi za predavanja svojim članom. Ravno znanstveno poljudna predavanja so ono sredstvo, s katerim se ljudstvo vzgoji. Predavatelji naj imajo vedno pred očmi, da so nepolitična društva vzgojevavnice članov za resna gospodarska društva, zato naj ne zamude v svojih predavanjih povdarjati važnost združne misli. Nadalje moramo računati tudi z dejstvom, da živimo Slovenci sedaj v času kulturnega boja in zato naj bodo predavanja tudi sredstvo za širjenje krščanske zavesti. Potom predavanj dobodi ljudstvo zavednost in odločnost napram vsakomur zagovarjati krščanska načela in pa proti prav vsakemu za-

bavljaču, naj si že potem ta bode katerekoli barve.

Časopisje in govorniški krožki.

Vsako nepolitično društvo mora imeti časopisje in knjižnico. Ravno časopisje nudi dovolj priložnosti za poučne razgovore. Zlasti razborejši člani, ki so gotovo v vsakem društvu in ki tvorijo takorekoč kvas društva, naj bi se razgovarjali o dnevnih vprašanjih, ki jih čitajo v časopisju. V razgovoru v obliki debate se bistrum, vzgoje se neustrašeni agitatorji za dobro stvar. Društva naj tudi skrbe, da bodo časopisi krožili med člani, to je, priporočati jih v kraju, kjer so člani iz več vasi v enem društvu. Tudi knjižničar naj obrača vso skrb na knjige. Naše ljudstvo strastno rado bere vse, kar dobi v roko, zato naj društvena načelstva obračajo vso pozornost na to, da se v knjižnici ne bodo nahajale slabe ali pa še celo pohujšljive knjige! Želeti je, naj bi slovenska krščansko-socialna zveza prav kmalu pričela z izdajanjem poučno poljudnih povestij in izdala zapisnik dobrih knjig.

Strokovno-stanovski pouk.

Nekaj družega je gospodarska organizacija in zopet nekaj družega strokovna stanovska organizacija. O strokovni organizaciji smo svoj čas že veliko pisali in dosegli tudi nekaj vspeha, toda žalibog premalo. Vzrok je pač, ker živimo v ostrem političnem boju, kjer se izrabljajo mnoge naše moči. Toda tudi politično ozračje se bode še izčistilo in lahko bodemo intenzivno delali na strokovno stanovski organizaciji. Toda tudi sedaj nikakor ne smemo spati spanje pravičnega. Edina rešitev našega ljudstva je strokovna stanovska zavest. V vsakem društvu se mora po zimi vršiti stanovsko strokovni pouk. Med kmetiskim ljudstvom obsegaj ta zlasti praktično stran umnega gospodarstva in pa tudi praktični pouk v vodstvu gospodarskih zadrug. Kmetijsko konsumnim društvam, mlekarnam, hranilnicam in posojilnicam naj vzgoje nepolitična društva voditelje. Zato mora biti pouk tudi v dopisovanju, knjigovodstvu, računstvu in pa tudi o spoznanju blaga. V krajih, kjer so v raznih društvih tudi člani delavci, naj se vrši v prvo pouk v splošno, ki naj posameznike pridobi za strokovno misel. Ko jih je več pridobljenih, naj se v društvu zasnije strokovni oddelek. Ta oddelek skrbi za delavsko pravno varstvo, delavsko strokovni pouk, podporo brezposelnim strokovnim tovarišem, upravljaj lastno strokovno knjižnico in skrbi tudi za strokovni pouk svojim članom. Na vsak način se mora delavstvo strokovno združevati, če hoče, da se mu bode godilo bolje, kakor se mu godi. Zato naj pa tudi bode delavstvo požrtvovalneje nego je v plačevanju društvene članarine, predpogoj uspešnega delovanja vsake in tudi delavske organizacije je, kakor tudi dolgočasno doni — denar.

Boj proti žganju.

V ta boj naj društva z vso odločnostjo posežejo. Žganje je uničilo Indijance in uničuje Ruse in Poljake. Pa tudi med nami se žganje, ta kuga, grozno širi. Toraj naj društva delujejo proti žganjepitju. Znano je, da namerava novo osnovano društvo proti pijančevanju izdajati poljudne brošure v ta namen. To delovanje je čisto pravo, akoravno po mnenju pisatelja tega sestavka segajo dotični gospodje nekoliko predaleč s popolno vzdržnostjo od vina in piva. Priporočamo pa delovanje za zmerno uživanje vina in piva in zato širimo brošure. Gospodom abstinentom pa svetujemo: idite v v gostilne, kjer je ljudstvo, in tam z dobrim zgledom zahtevajte neupijanljive pijače. Delujte.

Mladinska organizacija.

Vso pozornost naj obračajo društva na mladino. Žalibog, da je to polje po mnogih krajih še zanemarjeno. Za mladino naj bi imelo vsako društvo svoj oddelek. Petje, telovadba, deklamacije, biciklistični krožki goje naj se po mladeniških oddelkih, naj se pa ne zanemarjajo tudi predstave in tamburanje. Mladino se pridobi s prijaznim občevanjem in pa z zabavo, nikdar ne s strogostjo in ošabnostjo, ki jo je med nami, žal, še več ko preveč.

Ženska organizacija.

Društva naj imajo ženske oddelke. To polje je pri nas precej zanemarjeno. Naj se tu dela intenzivnejše. Pouk o gospodinjstvu, šivanju, petju in o drugih koristnih stvareh naj tvori začetek tam, kjer se za žensko organizacijo ni še ničesar storilo. Nepolitično društvo, ki nima posebnega ženskega oddelka, je nepopolno, ni ne miš ne tič, toraj naj se delokrog razširi.

Zabave in veselice.

No, hvala Bogu, na tem polju se dela. Po kmetih se vrše veselice bolj po leti, ker ni prikladnih prostorov za nje po zimi. Seveda se mora pri izbiranju iger skrbeti za dobro tvarino.

Rokodelska društva.

Poleg petja in veselice naj se vrše tudi predavanja. Mnenje, da so rokodelska društva zastarela, ni istinito. Imajo veliko nalogo in — dolžnosti. Strokoven pouk in pa socialna vzgoja naj se nikakor ne zanemarija, kakor tudi ne apologetika, poljudno seveda razlagana. Vse to se po rokodelskih društvih večinoma vrši. Kjer pa rokodelsko društvo ne vrši te dolžnosti, bi bilo isto, da ga — ni.

Konečne želje.

Naj bi ta sestavek vzbudil veselo in živahno društveno življenje po širni naši domovini. Krščanski Slovenci in Slovenke, pridno vstopajte, vestno plačujte društveno članarino, udeležujte se društvenega življenja, naš čas je hud, krščanstvu in slovenstvu sovražni duh se širi, kakor se še ni nikdar. Zato vsi na krov in združujemo se proti besnim sovražnikom naših svetinj vere in narodnosti v katoliško demokratičnih društvih. Izobraženci pa, ne sramujte se dela po društvih, vaša dolžnost je delovanje za versko-nravno-umstveno gospodarsko vzgojo našega ljudstva, poleg političnega delovanja.

Delavske drobtine.

Cesarjeva zahvala. Deželni predsednik je sporočil Najvišjo zahvalo za v imenu zbora slovenskih katoliških nepolitičnih društev poklonjen izraz neomajljive zvestobe in pokorščine.

Javna predavanja „Slovenske kršč. soc. zveze“. Opozarjamo še enkrat, da se ta javna predavanja „Slovenske kršč. soc. zveze“ prično zopet v torek 14. oktobra točno ob 1/28. uri zvečer v veliki dvorani „Katoliškega Doma“. Predavanja se potem redno vrše vsak torek ob polu 8. uri. Somišljeniki, opozarjajte svoje prijatelje na ta predavanja.

Sobe „Slovenske kršč. soc. zveze“ se nahajajo za moške člane odslej v I. nadstropju „Katoliškega Doma“ na levo, soba v pritličju se je oddala ženskim članicam. Tudi knjižnica bo od 15. t. m. v I. nadstropju.

Ljudski koledar „Slovenske krščansko-socialne zveze“. Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze“ je sklenil izdajati vsako leto „Ljudski koledar“, v katerem bo letno poročilo o delovanju nepolitičnih slovenskih društev, navodi za poslovanje, statistika itd. Ta koledar bo posebno dobro došel izobraževalnim in delavskim našim društvom in njihovim društvenikom. Urejen bo jako praktično, tako da bo nekaka pomožna knjižica posebno za društvene odbornike. To naznanjamo radi tega, da naša izvengospodarska nepolitična društva odslej zapiske občnih zborov redno pošiljajo „Slovenski hršč. soc. zvezi“, na naslov stolnega vikarja č. gosp. Luke S molnikarja, da bode tako tekom leta mogoče sestaviti res pregledne sestavke o našem gibanju. Razume se, da koledar za leto 1903. še ne izide. Prvi letnik se prične za l. 1904. Naj bi društva tekom leta z živahnim delovanjem omogočila, da bo „Ljudski koledar“ prinesel radostno sliko o delovanju vseh naših društev.

Cerkev za delavce. Pred nekaj leti popustil je pridigar L. Mac Nutt svoje pridigovanje v neki prezbiterijanski cerkvi v New Yorku in je postal rokodelc, da bi med delavci sam spoznal vzroke, zakaj ameriški delavci tako malo marajo za protestantizem. Sedaj je našel, kar je iskal, se

je vrnil nazaj na prejšnje mesto in pridiguje svojim ljudem, da katoliška cerkev je edina cerkev za delavsko ljudstvo, ona je največja demokratična moč na svetu. Iz tega sicer ni razvidno, kaj misli o nauku cerkvenem, on občuduje le njeno organizacijo. Toda njena organizacija bi bila v protestantizmu isto tako nemogoča, kakor vinograd na severnem tečaju. Dobri mož se bo moral še marsikaj učiti, predno bo spoznal, kaj se pravi: „Ubogim se evangelijsko oznanuje“.

Novo urejena

prva hrvatska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in železnih zavornic (žaluzij) in kartonažev

G. Skrbic

Ilica 40 Zagreb Ilica 40

ustanovljena 1889

priporoča svoje na glasu solidne, točne in cenene

domače proizvode

odlikovane z največjimi odlikovanji.

Moderni stroji! Brez konkurence!

Ceniki gratis in franko. 14 12-8

Popravila točno in ceneno.

Sloveči profesorji
medicine in zdravniki
priporočajo

tinkuro za želodec

lekarnarja
Gabrijela Piccoli-ja
v Ljubljani,
dvor. zalažatelj Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljanje in odprtje telesa, posebno za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinkuro za želodec razpošilja lekarnar PICCOLI v Ljubljani v skatljicah z 12 steklenicami za K 252, s 24 steklenicami za K 480, s 36 steklenicami za K 7—, s 70 steklenicami za K 13—. Poštni zavoje po 5 dkg. 40 II. 10—2.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko
ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke J. Spreitzer

Slomškove ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49—37

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata umetno in preprosto izdelana, balkone, verande, paviljone, stolpne križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori —
Železne konstrukcije — Vodne sesalke
Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih risbah v različnih slogih in pošilja poštne prosto.

Vse poprave
izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Pozor krojači!

Proda se v Škofji Loki obrt

z narejeno obleko in krojaštvom

in sicer po nizki ceni. Ta obrt je dobro upeljana in obstoji že tri leta. 44 1—1

Kdor hoče to trgovino prevzeti, naj se oglasi do 15. t. m. pri lastniku

Lorenc Rebolj-u v Kranju.

„Slovenski List“ prodaja se v Brus-Štefetuvi prodajalnici Pred škofijo. Posamezna številka stane 14 vinarjev.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

Stari trg št. 19

priporoča

najnovije vizitnice, kovertе s firmo, naslovna pisma ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Notar

Dr. R. BEŽEK

uraduje od 1. avgusta t. l. naprej

v pritličju Jenko-ve hiše št. 36

Niklošičeve ulice

nasproti novi justični palači. 33 10—10

Kot prava
dobrota

In potreba za vsako družino se izkazuje vsak dan bolj uporaba

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to tečno in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega nadomestila za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvornih zavojčkih z varstveno znamko »župnik Kneipp«. Odprto odtehtana ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.

